

EU sistem biljnog pasoša

Dalje jačanje kapaciteta fitosanitarnog sektora u oblasti sredstava za zaštitu bilja, zdravlja bilja, sjemena i sadnog materijala, uključujući fitosanitarne laboratorije i fitosanitarne inspekcije, " EU-FITO-BiH "

Gianluca Governatori

Državna organizacija za zaštitu bilja Italije

Sistem biljnog pasoša EU je implementiran s ciljem sprečavanja kretanja karantinskih štetnih organizama unutar i kroz slobodno tržište Evropske unije (EU)

Vežan je za proizvodnju i promet određenih regulisanih biljaka i biljnih proizvoda između država članica EU i mjesta unutar kojih je važeći (npr. Švicarska).

Sve biljke koje nisu podvrgnute odredbama zdravlja bilja mogu se slobodno kretati po cijeloj teritoriji EU (osim za odredbe predviđene za standarde kvalitete).

Svaka država članica EU treba da provjerava poštovanje zahtjeva:

- na svojoj teritoriji*
- ili pri ulasku robe na njenu teritoriju iz zemalja koje nisu članice EU.*

Kontrole na regulisanim proizvodima se uglavnom vrše:

- *na mjestima proizvodnje*
- *ili na graničnim inspekcijskim tačkama.*

Ipak, dalje kontrole se mogu vršiti bilo gdje i uvijek je moguće presretnuti pošiljke koje se kreću unutar EU, a koje ne ispunjavaju uslove

Kada su pregledi zadovoljavajući, umjesto fitosanitarnog certifikata koji se koristi u međunarodnoj trgovini, proizvode iz EU i iz treće zemlje treba da prate biljni pasoši

Svi proizvođači, uvoznici i trgovci bilja, biljnih proizvoda i drugih objekata regulisanih sistemom biljnih pasoša moraju biti zvanično registrovani (u fito registar).

Naročito, registrovani operateri moraju:
obavijestiti službeno tijelo o bilo kojoj neuobičajenoj
pojavi štetnih organizama, simptoma ili bilo bilo čega
drugog vezano za biljne;

zadržati i ažurirati plan prostorija u kojima se uzgajaju, skladište ili čuvaju biljke

... Poštovati obaveze država članica, u skladu sa odredbama EU Direktive 2000/29/EC.

Operateri koji ne moraju biti registrovani u fitoregistar

Mali proizvođači ili preradivači čija kompletna proizvodnja i prodaja relevantnih bilja, biljnih proizvoda i drugih objekata ...

- je namijenjena za upotrebu na domaćem tržištu,
- i za osobe koje nisu profesionalno uključene u proizvodnju bilja.

Svaki operator je identifikovan putem identifikacijskog broja zdravlja bilja koji mora biti označen na biljnom pasošu.

Postupak olakšava kontrole i omogućava sljedivost u slučaju dokazane prisutnosti štetnih organizama nakon otpremanja i kretanja unutar EU.

Biljni pasoš, na snazi od 1. juna 1993. godine, je vezan za službene etikete i **trgovinski dokument** (npr. fakture ili otpremnice), koji označavaju regulirane robu sa potrebnim informacijama.

Trgovinski dokument nije potreban ako su sve neophodne informacije navedene na etiketi.

Poželjno je da se informacije štampaju bar na jednom od 24 službena jezika EU.

Biljni pasoš je:

- standardizovan na nivou EU za različite vrste biljaka ili biljnih proizvoda
- kreiran od strane odgovornog službenog tijela države članice

- izdat u skladu sa pravilima izvršenja koji uređuju detalje postupka za izdavanje biljnih pasoša.

Etikete biljnih pasoša proizvodi, štampa i čuva:

- Državna organizacija za zaštitu bilja zemlje članice;
- ili još češće, registrirani operateri, pod službenim nadzorom.

Additional requirements are applied for plants movement into and within protected zones, which are **recognised** free from specific harmful organisms.

Dodatni zahtjevi se primjenjuju na kretanje bilja u, i, unutar zaštićenih zona **koje se smatraju bez određenih štetnih** organizama.

Biljni pasoš se može zamijeniti u bilo kojem dijelu EU s drugim biljnim pasošom:

- kada su pošiljke podijeljene
- ili kada su dijelovi pošiljki kombinovani
- ili kada se zdravstveno stanje biljaka promijeni.

Postupci zamjene moraju biti u skladu s odredbama Direktive 2000/29/EC.

Kada se smatra da odredbe nisu ispunjene, biljni pasoš se neće izdati, a roba mora biti predmet jedne ili više službenih mjera:

odgovarajući tretman nakon kojeg se izdaje
odgovarajući biljni pasoš, (ako se zaključi da,
nakon tretmana, uslovi su ispunjeni)

izdavanje dozvole za kretanje, pod službenim nadzorom, u zonama u kojima štetni organizmi ne predstavljaju dodatni rizik

- izdavanje dozvole za kretanje, pod službenim nadzorom, u mjesta industrijske prerade,
- uništenje

... i relevantne aktivnosti proizvođača će biti potpuno ili djelomično prekinute dok se ne utvrdi da je uklonjen rizik od širenja štetnih organizama

Final users professionally engaged in plant production, retain the related plant passports for at least one year and enter the **references** in their records.

Krajnji korisnici koji se profesionalno bave biljnom proizvodnjom čuvaju biljne pasoše najmanje godinu dana i unose podatke u njihove registre

Sistem biljnih pasoša se ne primjenjuje na kretanje malih količina bilja, biljnih proizvoda, prehrambenih proizvoda ili hrane za životinje koji su namijenjeni za ...

- vlastitu upotrebu vlasnika ili primaoca (za neindustrijske i nekomercijalne svrhe)
- ili za upotrebu tokom transporta

... pod uvjetom da ne postoji rizik od širenja štetnih organizama.

Hvala na pažnji